

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 30 päivänä kesäkuuta 2021

647/2021

Laki saamen kielilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan saamen kielilain (1086/2003) 3 §:n 2 kohta,
muutetaan 2 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti, 12 §:n 2 momentti, 14 §:n 2 momentti,
16 ja 17 §, 22 §:n 2 momentti, 23 §, 25 §:n 2 momentti sekä 31 ja 32 §, sellaisena kuin
niistä on 2 §:n 1 momentti laeissa 1340/2014 ja 1205/2019, ja
lisätään 11 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

Viranomaisia, joihin tätä lakia sovelletaan, ovat:

- 1) Enontekiön, Inarin, Sodankylän ja Utsjoen kuntien viranomaiset sekä sellaisten kuntayhtymien viranomaiset, joissa jokin näistä kunnista on jäsenenä, Lapin hyvinvointialueen viranomaiset sekä sellaisten hyvinvointiyhtymien viranomaiset, joissa Lapin hyvinvointialue on jäsenenä;
- 2) ne tuomioistuimet ja valtion piiri- ja paikallishallinnon viranomaiset, joiden virka-alueeseen edellä mainitut kunnat kokonaan tai osittain kuuluvat;
- 3) ne aluehallintovirastot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, joiden toimialueeseen edellä mainitut kunnat kokonaan tai osittain kuuluvat, ja niiden yhteydessä toimivat toimielimet;
- 4) saamelaiskäräjät, saamelaisasiain neuvottelukunta ja kolttalain (253/1995) 42 §:ssä tarkoitettu kyläkokous;
- 5) valtioneuvoston oikeuskansleri ja eduskunnan oikeusasiamies;
- 6) kuluttaja-asiamies, kuluttajariitalautakunta, yhdenvertaisuusvaltuutettu, tasa-arvovaltuutettu, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta, tietosuojavaltuutettu ja tietosuojalautakunta;
- 7) Ulosottolaitos, Verohallinto, Kansaneläkelaitos, Maanmittauslaitos, Digi- ja väestötietovirasto ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos;
- 8) ne valtion hallintoviranomaiset, jotka muutoksenhakuviranomaisina käsittelevät edellä mainitussa hallintoviranomaisessa vireille tulleita asioita.

6 §

Saamen kielen käyttäminen edustuksellisissa toimielimissä

Enontekiön, Inarin, Sodankylän ja Utsjoen kuntien ja Lapin hyvinvointialueen toimielinten saamelaisilla jäsenillä on oikeus käyttää saamen kieltä kokouksissa sekä pöytäkirjaan liitettävissä kirjallisissa lausunnoissa. Sama koskee valtion lautakuntien, komiteoi-

den, työryhmien ja vastaavien monijäsenisten toimielinten saamelaisia jäseniä saamelais-
ten kotiseutualueella ja saamelaisia erityisesti koskevia asioita käsiteltäessä sen ulkopuo-
lellakin. Paliskuntain yhdistyksen ja sen hallituksen kokoukseen osallistuvalla saamelai-
sella on vastaavasti oikeus käyttää kokouksessa saamen kieltä.

11 §

Erityiset velvollisuudet

Lapin hyvinvointialueen on asioinnissa sellaisen henkilön kanssa, jonka kotikunta on
Enontekiö, Inari, Sodankylä tai Utsjoki, myös saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella
noudatettava, mitä 12–16 §:ssä säädetään.

12 §

Oikeus käyttää saamen kieltä viranomaisessa

Sama oikeus on saamelaisella saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolellakin valtion vi-
ranomaisissa silloin, kun nämä muutoksenhakuviranomaisina käsittelevät Lapin hyvin-
vointialueen tai kotiseutualueen viranomaisessa vireille tulleita asioita.

14 §

Saamen kielen taito ja sitä koskevat kelpoisuusvaatimukset

Saamen kielen taito voidaan asettaa kielitaitoa koskevaksi kelpoisuusvaatimukseksi
valtion viranomaisten henkilöstölle lailla taikka lain nojalla valtioneuvoston tai ministeri-
ön asetuksella sekä hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän viranomaisten henkilöstölle
hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) ja kunnallisten viranomaisten henkilöstölle
kuntalain (410/2015) mukaisessa järjestyksessä, jollei tällaista kelpoisuusvaatimusta sää-
detä lailla tai lain nojalla. Saamen kielen taito katsotaan erityiseksi ansioksi, vaikka sitä ei
ole asetettu viran, toimen tai tehtävän kelpoisuusvaatimukseksi.

16 §

Saamen kielen käyttäminen kunnan ja hyvinvointialueen asiakirjoissa

Kunnassa, jossa saamenkielisten osuus väestöstä on edellisen vuoden ensimmäisenä
päivänä ollut suurempi kuin yksi kolmasosa, kunnan toimielimen tulee käyttää myös saa-
men kieltä sellaisissa pöytäkirjoissa ja muissa asiakirjoissa, joita ei ole annettava yksityi-
selle asianosaiselle ja joilla on yleistä merkitystä. Muussakin kunnassa kunnan toimieli-
men ja Lapin hyvinvointialueella hyvinvointialueen toimielimen tulee käyttää saamen
kieltä tällaisissa asiakirjoissaan harkitsemassaan laajuudessa.

Lisäksi Lapin hyvinvointialueen toimielimen tulee käyttää myös saamen kieltä pöytä-
kirjoissa ja muissa asiakirjoissa, joita ei ole annettava yksityiselle asianosaiselle ja joilla
on yleistä merkitystä, jos asialla on erityistä merkitystä saamelaisille.

17 §

Liikelaitokset sekä valtion, hyvinvointialueen tai kunnan omistamat yhtiöt

Valtion liikelaitoksen sekä sellaisen palvelua tuottavan yhtiön, jossa valtiolla, Lapin hyvinvointialueella tai yhdellä tai useammalla 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainitulla kunnalla on määräämisvalta, on saamelaisten kotiseutualueella annettava tässä laissa edellytettyä kielellistä palvelua ja tiedotettava yleisölle myös saameksi toiminnan laadun ja asiayhteyden edellyttämässä laajuudessa ja tavalla, jota kokonaisuutena arvioiden ei voida pitää liikelaitoksen tai yhtiön kannalta kohtuuttomana. Valtion liikelaitoksen hoitaessa viranomaistehtävää siihen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään viranomaisesta.

22 §

Vastuu kääntämisestä tai tulkkauksesta aiheutuneista kustannuksista

Hyvinvointialue, hyvinvointiyhtymä, kunta, kuntayhtymä taikka hiippakunta tai seurakunta vastaa 4–6, 12, 13, 15, 16 ja 30 §:ssä tarkoitetun toimituskirjan tai muun asiakirjan laatimisesta tai kääntämisestä sekä tulkkauksesta aiheutuvista kustannuksista.

23 §

Käännöksen hankkiminen asiakkaan kustannuksella

Jos valtion, hyvinvointialueen, hyvinvointiyhtymän, kunnan tai kuntayhtymän viranomaiselle taikka kirkolliselle viranomaiselle on jätetty saamenkielinen asiakirja, vaikka asiakkaalla ei ole oikeutta käyttää saamen kieltä kyseisessä viranomaisessa, tulee viranomaisen tarvittaessa hankkia asiakasta kuultuaan tämän kustannuksella asiakirjasta käännös viranomaisessa käytettävälle kielelle.

25 §

Palkallinen virkavapaus ja vapautus työstä saamen kielen taidon hankkimista varten

Lapin hyvinvointialueen, 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun hyvinvointiyhtymän, 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun kunnan tai kuntayhtymän ja sellaisen 2 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitetun valtion viranomaisen palveluksessa olevalle, jonka virka-alueesta osa sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella, sekä Paliskuntain yhdistyksen henkilöstöön kuuluvalla voidaan myöntää palkallista virkavapautta tai vapautusta työstä virkatehtävien hoitamiseksi tarpeellisen saamen kielen taidon hankkimista varten, jos hänen palvelussuhteensa tämän työnantajan palveluksessa on kestänyt vähintään vuoden. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä muista virkavapauden tai työstä vapautuksen ehdoista.

31 §

Valtion taloudellinen vastuu

Valtion talousarvioon tulee ottaa määräraha valtionavustuksiin hyvinvointialueelle, kunnille, seurakunnille, saamelaisten kotiseutualueen paliskunnille sekä 18 §:ssä tarkoitetuille yksityisille tämän lain soveltamisesta aiheutuvien erityisten lisäkustannusten kattamiseksi.

647/2021

32 §

Saamen kielen asema eräillä hallinnonaloilla

Saamelaisten oikeudesta saada peruskouluopetusta ja muuta opetusta omalla äidinkielellään, saamen kielen opetuksesta sekä saamen kielestä opetuskielenä, oppiaineena ja tutkintokielenä säädetään erikseen.

Saamelaisten oikeudesta saada päivähoitoa omalla äidinkielellään säädetään varhaiskasvatuslaissa (540/2018).

Oikeudesta käyttää saamen kieltä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa säädetään tämän lain lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa (612/2021).

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2021.

Naantalissa 29.6.2021

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru